

ותמת שם רחל - למה?

Why did Rachel Die?

(1) בראשית לה, טז-כ

(טז) ויסעו מבית אל ויהי עוד כבַּרְת־הָאָרֶץ לְבוֹא אֶפְרָתָה וּתְלֹד רָחֵל וּתְקַשׁ בְּלִדְתָּהּ: (יז) ויהי בהקשֹׁתֶיהָ בְּלִדְתָּהּ וּתְאָמַר לָהּ הַמְּיֻלֶּדֶת אֶל־תִּי־אֵי כִי־גַם־זֶה לִּי בֵן: (יח) ויהי בצאת נפֹשָׁהּ כִּי מָתָה וּתְקָרָא שְׁמוֹ בֶן־אוֹנִי וְאָבִיו קָרָא־לוֹ בְּנִימִין: (יט) ותמת רחל ותקבר בדרך אפרתה הוא בית לחם: (כ) ויעב יעקב מצבה על־קברתה הוא מצבת קברת־רחל עַד־הַיּוֹם:

(2) בראשית לא, כו-לח

(כו) ויאמר לבן ליעקב מה עשית ותגנב את־לבבי ותנהג את־בנותי בשביות חרב: (כז) למה נחבאת לברח ותגנב אתי ולא־הגדת לי ואשלחך בשמחה ובשרים בתך ובכנור: (כח) ולא נטשתני לנשק לבני ולבנותי עתה הסבלת עשוי: (כט) יש־לֵאֵל יָדִי לַעֲשׂוֹת עִמָּכֶם רַע וְאֵלֵהִי אֲבִיכֶם אִמְרוּ אֵלַי לֵאמֹר הַשְּׁמֵר לָךְ מִדְּבַר עַם־יַעֲקֹב מִטּוֹב עַד־רָע: (ל) ועתה הִלַּךְ הַלֶּכֶת כִּי־נִכְסְפָה נִכְסַפְתָּה לְבֵית אֲבִיךָ לְמָה גִנַּבְתָּ אֶת־אֵלֵהִי: (לא) ויען יעקב ויאמר ללבן כי יראתי כי אמרת פן־תגזל את־בנותיך מעמי: (לב) **עַם אֲשֶׁר תִּמְצָא אֶת־אֵלֵהֶיךָ לֹא יִחַיָּהּ** נגד אחינו הפר־לך מִה עֲמָדִי וְקַח־לָךְ וְלֹא־יָדַע **יַעֲקֹב כִּי רָחֵל גִּנַּבְתָּם:** (לג) ויבא לבן באהל יעקב ובאהל לאה ובאהל שתי האמהות ולא מצא ויצא מאהל לאה ויבא באהל רחל: (לד) ורחל לקחה את־הַתְּרָפִים וַתִּשְׁמַם בְּכַר הַגָּמֶל וַתֵּשֶׁב עֲלֵיהֶם וַיִּמְשֵׁשׁ לְבֵן אֶת־כָּל־הָאֵהָל וְלֹא מָצָא: (לה) ותאמר אל־אביה אל־יחר בעיני אדני כי לוא אוכל לקום מפניך כי־דרך נשים לי ויחפֹּשׂ ולא מצא את־הַתְּרָפִים:

(3) בראשית לד, יג, כה-לא

... (יג) **ויענו בני־יעקב את־שכם ואת־חמור אביו במרמה** וידברו אשר טמא את דינה אחתם... (כה) ויהי ביום השלישי בהיותם כאבים ויקחו שני־בני־יעקב שמעון ולוי אחי דינה איש חרבו ויבאו על־העיר בטח ויהרגו כל־זכר: (כו) ואת־חמור ואת־שכם בנו הרגו לפי־חרב ויקחו את־דינה מבית שכם ויצאו: (כז) בני יעקב באו על־החללים ויבזו העיר אשר טמאו אחותם: (כח) את־צאנם ואת־בָּקָרָם ואת־חמריהם ואת־אשר־בעיר ואת־אשר בשדה לקחו: (כט) ואת־כל־חילם ואת־כל־טפם ואת־נשיהם שבו ויבזו ואת־כל־אשר בבית: (ל) ויאמר יעקב אל־שמעון ואל־לוי עכרתם אתי להבאישני בישב הארץ כַּנְעַנִי וּבְפָרָי וְאֲנִי מֵתִי מִסָּפֵר וְנֹאסְפוּ עָלַי וְהָכֹנִי וְנִשְׁמַדְתִּי אֲנִי וּבֵיתִי: (לא) ויאמרו הכזוֹנָה יַעֲשֶׂה אֶת־אֲחֹתָנוּ:

(4) בראשית כט, כח-לא

(כח) וַיַּעַשׂ יַעֲקֹב בֵּן וַיְמַלֵּא שְׁבַע זֹאת וַיִּתֶן לָוּ אֶת־רַחֵל בְּתוּ לוֹ לְאִשָּׁה: (כט) וַיִּתֶן לְבֶן לְרַחֵל בְּתוּ אֶת־בְּלֵהָה שְׁפָחָתוֹ לָהּ לְשִׁפְחָה: (ל) וַיְבֹא גַם אֶל־רַחֵל וַיֶּאֱהָב גַּם־אֶת־רַחֵל מִלֵּאָה וַיַּעֲבֹד עִמּוֹ עוֹד שְׁבַע־שָׁנִים אַחֲרָיו: (לא) וַיֵּרָא ה' כִּי־שָׁנוּאָה לְאָה וַיִּפְתַּח אֶת־רַחֲמָהּ וַרְחֵל עָקְרָה:

(5) בראשית ל, א

וַתֵּרָא רַחֵל כִּי לֹא יֵלְדָהּ לַיַּעֲקֹב וַתִּקְנֶה רַחֵל בְּאֶחָתָהּ וַתֹּאמֶר אֶל־יַעֲקֹב הִבֵּה־לִי בָנִים וְאִם־אֵין מִתָּה אָנֹכִי:

(6) בראשית ל, כב-כד

(כב) וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת־רַחֵל וַיִּשְׁמַע אֵלֶיהָ אֱלֹהִים וַיִּפְתַּח אֶת־רַחֲמָהּ: (כג) וַתֵּהַר וַתֵּלֶד בֶּן וַתֹּאמֶר אֶסְף אֱלֹהִים אֶת־חַרְפְּתִי: (כד) וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ יוֹסֵף לְאֹמֶר יוֹסֵף ה' לִי בֶן אַחֵר:

(7) בראשית מב, לו

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יַעֲקֹב אֲבִיהֶם אֹתִי שְׁבַלְתֶּם יוֹסֵף אֵינְנוּ וְשָׁמְעוּן אֵינְנוּ וְאֶת־בְּנֵימֶן תִּקְחוּ עָלַי הִיוּ כְלָנָה:

(8) בראשית כז, ח-יג

(ח) וַעֲתָה בְנֵי שְׁבַע בְּקֹלִי לְאִשֶּׁר אָנִי מְצוּהָ אֶתְךָ: (ט) לְךָ־נָא אֶל־הַצֹּאן וְקַח־לִי מִשָּׁם שְׁנֵי גְדֵי עִזִּים טֹבִים וְאֶעֱשֶׂה אִתָּם מִטְעָמִים לְאֹבֵיךָ כַּאֲשֶׁר אֶהְיֶה: (י) וְהִבֵּאתָ לְאֹבֵיךָ וְאָכַל בְּעֶבֶר אֲשֶׁר יְבָרְכֶךָ לְפָנַי מוֹתוֹ: (יא) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־רַבֵּקָה אִמּוֹ הֲנֵן עֵשָׂו אַחִי אִישׁ שָׂעֵר וְאָנֹכִי אִישׁ חָלֵק: (יב) אוֹלֵי יְמֵשָׁנִי אָבִי וְהִייתִי בְעֵינָיו כְּמַתְעַתֵּעַ וְהִבֵּאתִי עָלַי קָלְלָה וְלֹא בָרַכָּה: (יג) וַתֹּאמֶר לוֹ אִמּוֹ עָלַי קָלְלָתְךָ בְּנֵי אֵךְ שָׁמַע בְּקֹלִי וְלֵךְ קַח־לִי:

(9) בראשית מח, ז

וַאֲנִי בְּבָאִי מִפָּדוֹן מִתָּה עָלַי רַחֵל בְּאָרֶץ כְּנָעַן בְּדֶרֶךְ בְּעוֹד כְּבָרַת־אָרֶץ לְבָא אֶפְרָתָה וְאֶקְבְּרָה שָׁם בְּדֶרֶךְ אֶפְרָת הוּא בֵּית לָחֶם:

(10) בראשית מח, כא-כב

(כא) וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל־יוֹסֵף הִנֵּה אָנֹכִי מֵת וְהִיָּה אֱלֹהִים עִמָּכֶם וְהִשִּׁיב אֶתְכֶם אֶל־אָרֶץ אֲבֹתֵיכֶם: (כב) וַאֲנִי נָתַתִּי לְךָ שְׁכֵם אֶחָד עַל־אֲחִיךָ אֲשֶׁר לְקַחְתִּי מִיַּד הָאֹמְרִי בְּחָרְבִי וּבְקִשְׁתִּי:

(11) סנהדרין כב ע"ב

תנא אין איש מת אלא לאשתו ואין אשה מתה אלא לבעלה
אין איש מת אלא לאשתו שנאמר וימת אלימלך איש נעמי

ואין אשה מתה אלא לבעלה שנאמר ואני בבאי מפדן מתה עלי רחל.